

Arkivsaknr:	2020/671
Arkivkode:	
Saksbehandler:	Svanhild Lind

Saksgang

Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato

29.10.2020
09.03.2021

Storingsvalget 2021 - fastsetting av valgdag

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Gildeskål kommune vedtar to dager valgting ved Stortings- og Sametingsvalget 2021, søndag 12. september og mandag 13. september i Inndyr stemmekrets. De øvrige stemmekretsene har en dags valgting, mandag 13. september 2021.
2. Valgstyret må vurdere åpningstidene søndag 12. og mandag 13. september, åpningstider og sted for mottak av forhåndsstemmer, samt mottak av forhåndsstemmer en eller flere dager i stemmekretsene utenfor Inndyr.

Bakgrunn for saken:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet skriver i brev datert 03.08.2020:
«Valgloven § 9-2 (1) lyder:
"Kongen fastsetter før hvert valg valgdagen til en mandag."»

I statsråd 6. mars 2020 er valgdagen for stortingsvalget og sametingsvalget 2021 fastsatt til mandag 13. september 2021.

Hvert enkelt kommunestyre kan bestemme at det på ett eller flere steder i kommunen skal holdes valg også søndag 12. september 2021, jf. valgloven § 9-2 (2)»

I 2017, i forbindelse med Stortingsvalget, vedtok kommunestyret at det skulle være to dager valgting i Inndyr stemmekrets. De øvrige stemmekretsene hadde en dags valgting. Det ble også innført elektronisk avkryssing i manntallet.

I 2019, i forbindelse med Fylkesting- og kommunestyrevalget, vedtok kommunestyret at det skulle være en dags valgting i alle stemmekretsene.

Statistikk

	Forhåndsstemmer	Valgtingsstemmer	Til sammen
Stortingsvalget 2001	345	969	1314
Kommunestyrevalget 2003	184	876	1060
Stortingsvalget 2005	296	965	1261
Kommunestyrevalget 2007	220	850	1070
Stortingsvalget 2009	287	900	1187
Kommunestyrevalget 2011	180	886	1066
Stortingsvalget 2013	265	883	1148
Kommunestyrevalget 2015	212	807	1019
Stortingsvalget 2017	341	776	1117
Kommunestyrevalget 2019	300	717	1017

Oversikt over stemmegivninger mottatt i alle kretser, Kommunestyrevalget 2015:

Krets	Kryss i manntall søndag	Kryss i manntall mandag	Fremmede stemmer
01 Storvik	24	49	3
02 Inndyr	180	134	10
03 Nygård	74	99	6
04 Sandhornøy	62	65	3
05 Sør-Arnøy	55	50	
Sum	395	397	22

Oversikt over stemmegivninger mottatt i alle kretser, Stortingsvalget 2017 (begrepet «fremmede stemmer» utgår ved bruk av elektronisk manntall):

Krets	Kryss i manntall søndag	Kryss i manntall mandag
01 Storvik		81
02 Inndyr	117	182
03 Nygård		176
04 Sandhornøy		130
05 Sør-Arnøy		91
Sum		776

Krets	Kryss i manntall mandag
01 Storvik	85
02 Inndyr	297
03 Nygård	106
04 Sandhornøy	127
05 Sør-Arnøy	102
Sum	717

I brev datert 27.08.2020 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet er kommunene oppfordret til å forberede gjennomføring av valget 2021 med tanke på den pågående covid-19 pandemien. Departementet har nedsatt en arbeidsgruppe som innen utgangen av 2020 skal kartlegge hvordan en vedvarende epidemi vil påvirke valg gjennomføringen, og hvordan utfordringene best kan løses.

Vurdering:

I 2013 ble det gjort endringer i valglovens § 9-3 (4), som gjør at de kandidatene som er oppført på valgliste ved stortingsvalget, ikke kan oppnevnes til stemmemottaker eller valgfunksjonær i valglokalene i vedkommende fylke. Dette kan medføre endringer i hvem som kan være mottakere i Gildeskål kommune, men dette fremkommer ikke før kandidatlistene er godkjent.

I de senere valgene fram til 2015 har åpningstidene på valgdagene vært søndag 15.00-18.00 og mandag 14.00-19.00 (Inndyr til 20.00). I henhold til Politisk delegasjonsreglement er det Valgstyret som vedtar tidspunktene for stemmegivingen. Dersom Kommunestyret vedtar å ha valg kun mandag bør Valgstyret vurdere åpningstidene særskilt. Valgstyret bør også vurdere om kommunen skal ha mottak av forhåndsstemmer en eller flere dager i stemmekretsene utenfor Inndyr.

Det skal være minst tre personer som er oppnevnt av Valgstyret som stemmemottakere og disse skal være tilstede hele tiden. Det er alltid en utfordring å finne personer som kan være tilstede både søndag og mandag.

Alt valgmateriell skal oppbevares og transporteres på en betryggende måte. Ved to-dagers valg har vi særlige rutiner for oppbevaring mellom søndag og mandag, noe som er en utfordring ved enkelte valglokaler. Oppbevaringsrutinen krever at rommet der stemmene som er avgitt på søndag samt annet utstyr ikke er tilgjengelig for noen andre enn stemmestyrene, i skolens åpningstid frem til valglokalene åpner igjen mandag.

Tidlig forhåndsstemmegiving ble gjeldende fra og med Stortingsvalget 2009. Dette innebærer at personer som ikke har mulighet til å forhåndsstemme ordinært fra 10. august kan forhåndsstemme fra 1. juli.

Forhåndsstemmer har de senere valgene vært mottatt på Servicekontoret hver dag i åpningstiden fra 10. august. I tillegg har det vært forhåndsstemming på institusjonene en dag i siste uka før valget.

Personer som på grunn av sykdom eller uførhet ikke kan komme seg til valglokalene søke om å få stemme der de oppholder seg. I slike tilfeller reiser to av forhåndsstemmemottakerne hjem til vedkommende.

Forhåndsstemmer kan mottas i alle landets kommuner. Dersom velgere som er bosatt i Gildeskål forhåndsstemmer i andre kommuner blir stemmene videresendt til oss. Vi mottar også en del forhåndsstemmer som vi videresender. Dette er en ordning som fungerer godt.

Elektronisk manntall innebærer at velgere avkrysses direkte i det elektroniske manntallet i valglokalet på valgdagen. Velgere som tilhører andre valgkretser i kommunen vil også bli krysset av direkte i manntallet i det valglokalet de avgir sin stemme. Når velgeren er krysset av i manntallet, stemples stemmeseddelen og legges i valgurnen. Alle valglokalene i kommunen vil til enhver tid ha oppdatert informasjon om en velger manntallsført i kommunen har stemt eller ikke.

Dette krever at det er PCer og god nettilgang i alle valglokaler. Dersom kommunikasjonen med det elektroniske manntallet faller ut, eller strømmen blir borte, skal en egen beredskapsrutine straks iverksettes.

Etterarbeidet i valglokalene er blitt mindre som følge av endringen, da en del av oppgjøret stemmestyret tidligere utførte manuelt, nå kommer automatisk fra det elektroniske valgadministrative systemet EVA.

Når det gjelder smittevern i forbindelse med valggjennomføringen, er administrasjonen i planleggingsfasen. Det som må vurderes er sted og åpningstider for mottak av forhåndsstemmer, om forhåndsstemmer også skal mottas en eller flere dager utenfor Inndyr, og steder og åpningstider for valgting. Det må vurderes hvem som skal motta forhåndsstemmer og hvem som skal være med i stemmestyrene, og om antall personer skal økes. Disse avgjørelsene er det Valgstyret som skal vedta våren 2021.

På grunn av koronasituasjonen og smittevernhensyn forventer kommunedirektøren økning i antall forhåndsstemmer. Personer med symptomer på korona kan ikke møte i valglokalene på valgdagen. Kommunedirektøren tror derfor at det kan bli færre stemmegivinger på selve valgdagen.

Konklusjon:

På grunn av tilrettelegging for flere muligheter til å kunne forhåndsstemme, er behovet for å ha to valgtingsdager betydelig redusert. Av hensyn til smittevern anbefaler kommunedirektøren at Inndyr stemmekrets har 2-dagers valg.

Valgstyret må også vurdere åpningstidene mandag 13. september, i tillegg til vurdering av åpningstider og sted for forhåndsstemmer, samt behov for mottak av forhåndsstemmer en eller flere dager i stemmekretsene utenfor Inndyr.